

A NEMZETKÖZI EGYÜTTMŰKÖDÉS SZEREPE A FELNŐTTKÉPZÉssel FOGLALKOZÓ CIVIL SZERVEZETEK SZAKMAI FEJLŐDÉSÉBEN

(Elhangzott a Felnőttképzés Fejlesztéséért Egyesület (FeFE) „Tanuló városok - A felnőtt tanulók elvárásai” c. nemzetközi konferencián, melyet 2008. november 10-11-én rendeztek Budapesten.)

Azt hiszem, e körben nem szorul magyarázatra, milyen ösztönző erőt jelent a nemzetközi kapcsolatépítés és az együttműködés mind az egyén, mind a felnőttképzéssel foglalkozó civil szervezetek szakmai fejlődése szempontjából. Fontos hangsúlyozni az *együttműködés* szerepét. Ehhez kapcsolódva köszönetet mondunk a két együttműködő partnerrünknek, a TIT Szövetségi Irodának és igazgatójának, Piróth Eszternek, aki immár ötödik alkalommal tette lehetővé, hogy az MTA Tudomány Ünnepe keretében, a TIT székházban megrendezhessük a konferenciát, másrészt pedig a DVV - International (IIZ/DVV - A Német Népfőiskolai Szövetség Nemzetközi Együttműködési Intézete) Regionális Projektirodájának, melynek székhelye Lengyelország, és annak igazgatójának, Prof. Dr. Ewa Przybylska asszonynak, aki szakmai és anyagi segítséget nyújtott ahhoz, hogy a nemzetközi résztvevők, a német, lengyel, cseh és belorusz felnőttképzési szakemberek értékes beszámolókkal gazdagítsák a tanácskozást. Przybylska asszony, a Toruni Egyetem Felnőttképzési Tanszékének vezetője, az utóbbi húsz évben többször járt Magyarországon a magyar partner-szervezetek meghívására, és a PTE FEEK- kel kötött szakmai kapcsolatok keretében.

A nemzetközi együttműködés jelentős eseménye lesz a CONFINTEA VI., melynek előkészítő munkálatai világszerte egyre intenzívebb szakaszbá értek – ezt konferenciák, tanácskozások, rendezvények és publikációk jelzik.

A németországi előkészületi munka kapcsán szeretném bemutatni az egyik német felnőttképzé-

si szakfolyóirat CONFINTEA-val foglalkozó tematikus számát.

Címe: *Bildung und Erziehung*, Juni 2008

Képzés és Nevelés – neves német egyetemi felnőttképzési oktatók és szakemberek munkaközösségének szerkesztésében jelent meg.

A tematikus szám címe:

CONFINTEA VI.: Die UNESCO – Weltkonferenzen zur Erwachsenenbildung. Bildungspolitische Kontexte und Konsequenzen

A VI. CONFINTEA: Az UNESCO felnőttképzési világkonferenciái. Oktatáspolitikai összefüggések és következtetések

A szaklap cikkeiből két tanulmányt szeretnék kiemelni.

Elsőnek *Joachim H. Knoll*: Zur Geschichte der UNESCO-Weltkonferenzen für Erwachsenenbildung – von Helsingör (1949.) bis Hamburg (1997.) – Az UNESCO felnőttképzési világkonferenciáinak története Helsingör-től (1949.) Hamburgig (1997.)

A nemzetközi oktatáspolitikai szereplői és programjai
Knoll professzor a Német Népfőiskolai Szövetség megalakulása óta tevékenyen részt vesz a szövetségi és a nemzetközi munka fejlesztésében. Évtizedekig vezette a Bochumi Egyetem Felnőttképzési Tanszékét. Az utóbbi harminc évben előadóként rendszeresen részt vett magyarországi konferenciákon, továbbképzéseket tartott felnőttképzési szervezetek meghívására és egyetemi szakszemináriumokat vezetett többek között a Debreceni Egyetemen és a PTE akkori FEEFI intézetében is.

Ebben a cikkében áttekintést ad az UNESCO felnőttképzési világkonferenciáiról.

1. Az I. UNESCO világkonferencia, Helsingör, 1949.

Célkitűzések: a felnőttképzés nemzetközi tekin-

télyének növelése, a felnőttképzés nemzetközi dimenziójának erősítése, az élethosszig tartó képzés fogalmának bevezetése.

Ezt követően 1952-ben létrehozták az UNESCO Pedagógiai Intézetét Hamburgban. Első konferenciájának programcíme: A felnőttoktatás mint a szociális és politikai felelősség fejlesztésének és erősítésének eszköze.

2. A II. Világkonferencia, Montreal, 1960.

Címe: A felnőttképzés a változó világban. Törekvései között főleg a strukturális és szervezeti fejlesztés valamint a világméretű kiterjesztés szerepelt. Megjelent a felnőttoktatás és világbéke fogalma.

3. A III. Világkonferencia, Tokió, 1972.

Megjelent a fiatalabb generáció, 83 ország képviseltette magát. Felmerült a tudomány és a gyakorlat kapcsolata és a felnőttképzés helye az élethosszig tartó képzésben. A felnőttképzés kulturális szerepének is nagy figyelmet szenteltek. Viták folytak a módszerekről és az összehasonlító felnőttképzés-kutatás kérdéseiről.

4. A IV. Világkonferencia, Párizs, 1985.

Szélesedik a résztvevők köre: 122 tagállam képviselteti magát. Fő téma: A felnőttképzés fejlesztése, nézőpontok és irányzatok. Fontos téma volt a felnőttképzés karitatív és oktató funkciójának hangsúlyozása. Előtérbe kerül a felnőttképzés gazdasági és társadalmi funkciója is. Az alfabetizációs feladatok megoldása nemcsak a fejlődő országokban szükséges, hanem a fejlett ipari országokban is. A konferenciát követően megjelent Németországban a „Továbbképzés tézisei” c. munka, melyben már szó esik a „továbbképzési piacról” is.

5. Az V. Világkonferencia, Hamburg, 1997.

Ez a konferencia előrettekintő és világos irányvonalakat rögzít. A konferencia behozza a köztudatba a „felnőttkori tanulás” fontosságát és ennek különböző aspektusait vizsgálja. A CONFINTEA V-ön nagyszámú magyar közéleti személyiség és szakember vett részt, így ennek dokumentumai Magyarországon is elérhetőek és tanulmányozhatóak. Csak megemlítek két fontos dokumentumot: a „Hamburg Declaration”-t és az „Agenda for the Future”-t és a mindenhol és mindenki számára javasolt szlogent: „One hour a day – one week a Year”, mely képzéspolitikai ajánlasként is szolgálhat az oktatási rendszer számára.

A szerző végül felsorolja azokat a visszatérő témákat, melyeket minden konferencián több-kevesebb hangsúllyal megtárgyaltak:

- Teljes mértékű alfabetizáció
- A béke és a nemzetközi együttműködés megvalósítása

- A demokratikus alapértékek megőrzése
- A tanulási lehetőségek kiterjesztése minden életkori csoportra
- A nemek egyenjogúsága
- A fenntartható fejlődés elősegítése.

A másik fontos ismeretközvetítő tanulmány *Heribert Hinzen* „CONFINTEA VI – Die UNESCO Weltkonferenz zur Erwachsenenbildung im Kontext von MDG, EFA, UNLD, LIFE und DESD” – „A VI. CONFINTEA – az UNESCO felnőttképzési világkonferenciája az MDG, az EFA, az UNLD, a LIFE és a DESD összefüggésében” c. cikke.

Heribert Hinzen professzor a DVV-International, a Német Népfőiskolai Szövetség Nemzetközi Együttműködési Intézetének igazgatója (www.dvv-international.de).

Nevét és tevékenységét jól ismerik Magyarországon. A magyar felnőttképzési szakemberek jól emlékeznek arra az időre, amikor Hinzen professzor úr vezette az IIZ/DVV Budapesti Irodáját és arra, hogy együttműködési munkájával nagyban hozzájárult a magyarországi felnőttképzés fejlesztéséhez. Az általa kiadott 38 szakkönyv nagy része még ma is közkézen forog.

Heribert Hinzen fontos pozíciókat tölt be az EAEA-ban (Európai Felnőttképzési Szövetség), az ICAE-ben (Nemzetközi Felnőttképzési Tanács).

A német delegáció tagjaként részt vett a dakari Képzési Világfórumon és az EFA-Monitoring jelentés kidolgozásában. Az ENSZ alfabetizációs szakértői csoportjának és a CONFINTEA VI. konzultációs csoportjának tagja.

A címben felsorolt rövidítések meghatározott időszakokra vonatkozó fejlesztési programokat, képzési folyamatokat és határozatokat jeleznek, melyeket az európai és más világszervezetek segítségével dolgoztak ki a különböző világkonferenciákon és a nemzetközi fórumokon.

A szerző a következő jelentős képzési és felnőttoktatási programokat ismerteti:

1. MDG: Millennium Development Goals: 2000-2015. (Fejlesztési célok)

Előzményként meg kell említeni a világban kialakuló válságos fejleményeket, melyek folyamán különböző világkonferenciákat rendeztek, például 1992-ben Rióban a környezetvédelemről, 1994-ben Kairóban a népesedésvégekről, 1995-ben Pekingben a nőkérdésről stb. 2000-ben az ENSZ Közgyűlése 189 országának küldötti határozatot hoz-

tak Millennium Nyilatkozat címen, majd később megfogalmazták a Millennium fejlesztési célokat, mely tartalmazza többek között a következőket: teljes körű alapiskolai képzést minden gyereknek, a nemek közötti egyenlőtlenség felszámolása, terhesek és anyák egészségének javítása, a partnerség kialakítása a globális fejlődésben. Itt hiányolták a felnőttoktatásra vonatkozó célokat.

2. *EFA: Education for All: 2000-2015.* (Képzést mindenkinek)

Ezt a programot 2000-ben a Dakari Képzési Világfórum fogalmazta meg. Ehhez hozzátartozik a gyerekek, a fiatalok és a felnőttek iskolai és iskolán kívüli képzésének fejlesztése. A kulcskvalifikációk közvetítése az alapképzés lényeges része. A konferencián elfogadták az un. Dakari Akció Keretretvet, melyben kötelezték magukat a tartalékok mozgósítására nemzeti és nemzetközi szinten egyaránt. Kitértek a felnőttek alfabetizációs rátájának és a képzés minőségének javítását is.

3. *UNLD: United Nations Literacy Decade: 2003-2012.* (Az ENSZ az analfabetizmus felszámolásáért)

Az ENSZ 2002. évi plenáris ülésén hozták ezt a határozatot, melyben megerősítették az EFA Fórum követelményének végrehajtását, mely szerint az alfabetarátát 50%-kal javítani kell. Kapcsolódó feladatok: az olvasási és íráskultúra erősítése, partnerség az állami, gazdasági és civil társadalmi szinten.

4. *LIFE: Literacy Initiative for Empowerment: 2005-2015.*

Az alfabetizációs programok megvalósítása sokszintű összefogással, különösen azokban az országokban, ahol az analfabéták száma a legmagasabb.

5. *DESD: Decade of Education for Sustainable Development: 2005-2014.* (A képzés és a fenntartható fejlődés.)

Az ENSZ közgyűlése hívta életre ezt a programot. Ezzel kapcsolatban érdemes megemlíteni, hogy a 2002-ben Délafrikában a fenntartható fejlődésről rendezett világcsúcson a képzésnek is nagy szerepet szántak.

6. *Újabb fejlemények Európában: 1996-2007.*

A szerző itt felsorolja a magyar szakemberek által is jól ismert törekvéseket, az EU elvárásait, az OECD és a PISA összehasonlító tanulmányait. Az EU 2001-ben jelentette ki: „Teret kell teremteni az élethosszig tartó tanulásnak.” A négy pilléres modell, az iskola, a szakképzés, a felsőoktatás és a felnőttképzés új megvilágításba került. Az EU Bizottság 2006-ban a felnőttkori tanulással kapcsolatban adta ki a jelszót: „It is never too late learn” - Tanulni sohasem késő. Az EAEA is készített egy tanulmányt a felnőttképzés új fejleményeiről, mely ugyancsak elérhető a magyar szakirodalomban. Az EU defíniója a felnőttképzésről korrekten. Egy újabb akció terv jelszava: „Adult learning: It is always a good time to learn”. - Minden idő jó a tanulásra.

7. *NRO: Education Watch und/oder Partner?*

Számos felnőttképzési világszervezet és civil társadalmi szövetség készül nagy erővel és a maga speciális eszközeivel a VI. CONFINTEA-ra, melynek egyik regionális előkészítő konferenciája nálunk lesz, Budapesten!

Végezetül szeretném felhívni a németül tudó kollégák figyelmét arra, hogy német nyelven is tanulmányozható

A Német Szövetségi Oktatási és Kutatási Minisztériumnak és a Kultuszminiszterek Konferenciájának közreműködésével megjelent

„Leben und Lernen für eine lebenswerte Zukunft – die Kraft der Erwachsenenbildung Confintea VI. – Bericht Deutschland

The Development and State of the Art of Adult Learning and Education (ALE)” c. 258 oldalas kiadványa - *Élni és tanulni egy élhető jövőért – A felnőttképzés ereje. A VI. CONFINTEA – Németországi jelentés.* Ez átfogó alapidokumentum a német felnőttképzés és továbbképzés helyzetéről.